

MAGYAR LAPOK

BUDAPEST VIII

XI. évfolyam, 276 (3140) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Tragikus Franciaország

Szeplőtelen Fogantatás ünnepét üljük kedden. Az ünnep tartalma a Boldogságos Szűz bünnélkülisége. Az a hitigazság, hogy az Ő lelkét soha egy pillanatra sem árnyékolta be a bűn. A Szeplőtelen Fogantatás hitigazságának története — minden hitigazságának van ugyanis története — egy darab francia történet is, s ma, amikor az ünnepről elmélkedünk önként adódik a gondolat, hogy Franciaország sorsával is foglalkozunk.

1858-at irtak Franciaországban, amikor a Pireneusok lábánál, a kies fekvésű Lourdes városkában egy hideg februári napon Soubirous Bernadette pástorleánykának megjelent a Boldogságos Szűz. Gondoljuk csak el: Franciaországban, mint másutt is, ebben az időben tör előre ellenállhatatlanul a liberális szellemiség, terebélyesedik a szabadkőművesség. A hitetlenség szelleme, amely ebben az időben már erősen befészkelte magát a tudományos katedrákra, hivatalokba, közigazgatásba, természetesen gnyolódva fogadta a hirt. Valóságos gyalázó hadjárat indult meg minden ellen, ami hitet, vallást jelentett. A kis Soubirous Bernadette ezekről mit sem tudott. A Boldogságos Szűz februártól júniusig 17-szer jelent meg neki. A megjelenés helyén csodálatos gyógyító hatású forrás fakadt. Egyidővel következtek a nyilvánvaló csodák, amelyeket a legaprólékosabb vizsgálat sem tudott természetes uton megmagyarázni. Hitetlen, szabadgondolkodó orvosok tértek meg, betegek száza és ezrei gyógyultak meg és az egyházi vizsgálat, amely ilyen tekintetben a legszigorubb szokott lenni, megállapította, hogy az események természetfölötti jellegűek.

Lourdes azóta világszerte ismert nevű hely lett. Soubirous Bernadettet, a szegény kis francia pástorleánykát az Egyház szentjei sorába iktatta. Csak Franciaország nem akart okulni az égi intő jelekből. Az Egyház egykori elsőszülött leánya tovább haladt a hitetlenség útján, úgy hogy az egész világ fertőző góca lett ilyen szempontból. A szabadkőművesség, a hitetlenség itt ülte legdiadalmasabb torát. Az egyházüldözések modern gondolata innen terjedt szét az egész világra. Itt hajtották végre legkövetkezetesebben az egyház javainak elkobzását, iskoláik bezárását, a hitoktatók kiüldözését az iskolákból. Franciaország önmagában, egyedül önmagában bízó hatalom lett s ez lett bukásának oka is. A véges emberi bölcsesség és véges földi hatalom kevés ahhoz, hogy eligazítson egy közösséget, különösen nehéz történelmi időkben. Azért tragikus Franciaország sorsa s ezt a tragédiát kétszeresen kell éreznie késői bünbánatával a Szeplőtelen Fogantatás napján, amikor az ég szava szól hozzá és utat mutat nagy elesettségében.

Nehring tábornok nagy győzelmet aratott és tovább nyomul előre Algir felé

Rzsevnél óriási vérvesztéssel omlottak össze a szovjet támadások. Nagy zsákmányt ejtettek Tuniszban a tengelycsapatok

Róma. (MTL): Az olasz lapok szövegeiben ismerteti a honvéde-zérkar szombati hadijelentését és a hozzáfűzött magyarázatot. A Stefani Iroda budapesti tudósítója megállapítja, hogy a magyar közvélemény meglepődéssel kíséri a honvédecsapatok tevékenységét. A magyar katonák újra sok bizonyítékot adtak kiváló szellemüknek és felkészültségüknek.

Stockholm. (MTL.) A NTL. jelenti: Londoni jelentés szerint a Szovjetunió diplomáciai úton tiltakozott az ellen, hogy a szövetségesek együttműködnek Darlannal. Valószínű, hogy a Szovjetunió ebben az ügyben Washingtonban is lépéseket tett.

Négy angloszász hadosztályt és egy páncélos hadtestet vertek szét a németek Tuniszban

Berlin. Az interinf jelenti: A keleti arcvonalon 132 páncélost, 12 üteget, köztük 5 nehézüteget, sok egyéb hadianyagot, több mint négyszer foglyot vesztettek a bolsevisták a szombati folytatódó támadásaik során. A szovjet vérvesztései olyan nagyok voltak, hogy például Rzsevnél és a stalingrádi arcvonal egyes szakaszain a szovjet katonák holttesteiből valóságos hullahegyek emelkedtek. A foglyok száma szintén rendkívül nagy. A legutóbbi támadás súlypontja Rzsevtől délre volt. A más szakaszokon indított támadások gyengébbek voltak az itteninél. A német csapatok merész ellentámadásaikkal visszaszerezték az ellenség előző napi

területvesztéseit.

A tuniszi csatátör megtisztítása során a német csapatok még nagymennyiségű angol-amerikai hadianyagot zsákmányoltak. Különösen jelentősek az épségben maradt gépkocsik, amelyek teljesen meg voltak rakva lőszerrel és csak üzemanyag hiányában maradtak le. A zsákmányolt 47 löveg tekintélyes részét szintén rögtön felhasználhatták, mert nagy löszerkészlet került német kézbe. A teburmai csatában egy brit gyalogos hadosztály, egy páncélos hadtest és még két brit hadosztály, valamint egy amerikai páncélos hadosztály vett részt. Ezeket az erőket részben teljesen felmorzsozták.

Most közölte először Washington a pearl-harbouri veszteségeket

Amszterdam. (MTL.) A Német Távirati Iroda jelenti: A washingtoni haditenegrezszeti hivatal, mint az angol hírszolgálat jelenti, a pearl-harbouri japán támadás következtében elszenvedett veszteségeket most először tette közzé. Eszerint 5 amerikai csatahajó, 3 romboló és egy nagy úszódokk, valamint három segélyhajó elsüllyedt, vagy hasznavehetetlenné vált. Megrongáltak 3 csatahajót, 3 cirkálót és 2 segélyhajót. Ezenkívül elveszett 49 repülőgép. A japán rajtaütés a közlemény szerint

igen sikeres volt és mindössze 105 japán gép vett abban részt. 48 japán gépet lelőttek és három törpe búvárnaszád is elveszett. A közlemény végül megállapítja, hogy az amerikai haderők kára igen súlyos volt.

Lisszabon. (MTL.) A NTL. jelenti: Washingtoni jelentés szerint az amerikai szenátus haditengerészeti bizottsága közölte, hogy az Egyesült Államok haditengerészetének eddigi vesztesége 40.000 fő. Nagyrésztük fogságba esett.

Spanyolország nem ismeri el Darlant

London. (Bud. Tud.): A Daily Express értesülése szerint Spanyolországban nem adták meg a kiutazásra szóló engedélyt azoknak a franciáknak, akiket szolgálatteljesítés végett hívtak Francia-Marokkóba. Köztük repülők és páncélgépkocsis szakértők is vannak. A

tap ebből arra következtet, hogy Spanyolország valószínűleg nem ismeri el a francia északafrikai Darlan kormányzatot.

Lisszabonból jelenti (MTL.): Nehring tábornok ellentámadása a Djedeida-Tabourba-Metur háromszögére egyre na-

gyobb súllyal nehezedik. A parti útegek akadályai a brit hadsereg útjának Tuniszi jelentés szerint a szövetségesek tevécsapatai megszállták a Tripoliz felé vezető gadamesi hágót.

Bern. (Bud. Tud.): A szövetségesek északafrikai főhadiszállásáról jelentik, hogy Djedeidának és Tabourbanak német csapatok által történt visszafoglalása arra vall, hogy a tengely haderői közelben lévő repülőterekkel rendelkeznek, amelyekről sok repülőgép avatkozik be a harcokba. A szövetségesek ellenállása a levegőben erősödött, azonban még mindig nem kielégítő. Súlyos hátrányt jelent éppen a közeli repülőter hiánya, ami viszont a németeknek előnyére válik. Ennek következtében a szárazföldi csapatok támogatásának majdnem egész terhe a nagy hatósugarú bombázókra és a közep távolságról tevékenykedő vadászrepülőgépekre hárul. Egy másik algiri jelentés közli, hogy Tabourban és a vidékén a német páncélosok folytatják előnyomulásukat. A brit 1. s. hadsereg előretolt csapatai egyes helyeken tartják ugyan állásaikat, de már több helyen kénytelenek voltak visszavonulni. A német páncélosok támadásait állandóan a bukóbombázók heves működése előzi meg. Német katonai helyen hangsúlyozzák, — jelenti a Die Tatt berlini tudósítója, — hogy a Debourba vidékén folytatott páncélos csatában német harcirepülő is működött, ugyanakkor azonban a szövetségesek ilyen repülőgépeit nem látták. A véderő főparancsnokság ebből megállapítja azt a tényt, hogy a német légi főlény Tuniszban kétségtelen.

A tudósító megjegyzése szerint érdekes ezzel kapcsolatban az arra való utalás, hogy néhány napja ismét létrejött a levegőben az egyensúly, a 8-ik brit hadsereg és Rommel hadereje között. Még nem lehet megállapítani, — írja a tudósító, — hogy a tripoliszi határon elért légierőegyensúlyt az afrikai hadtest újabb tartalékainak megérkezése okozta-e, vagy pedig arra vezethető vissza, hogy Montgomery tábornok, akinek a pótlással nagy bajai vannak, légierőjét védekezésben tartja?

Amszterdam. (MTL.) A Német T. jelenti: Mint az angol hírszolgálat jelenti, Wilkie kijelentette, hogy Amerika veszített erkölcsi erejéből a Darlannal kötött megállapodás értelmében. Ezután azt kívánja, hogy világosan határozzák meg az egyesült nemzetek háborus céljait.

Melegén ünnepelte a külföld a Kormányzó névnapját

Rómából jelentik: (MTI) Az olasz lapok megleghangú cikkeiben emlékeznek meg Magyarország Kormányzójának névnapjáról és közlik a Kormányzó Ur arcképét. A Popolo di Roma megjegyzi, hogy a magyar nemzet ünnepe, ünnepnapja az olaszoknak is. Horthy Miklósnak a bolsevizmus elleni küzdelem előharcosának alakja különösen kiemelkedik ma, amikor Európa összefogott, hogy végleg kiküszöbölje a bolsevista veszedelmet. Olaszország, amelyet a kipróbált barátság szálai fűznek Magyarországhoz, meleg eszeretettel küldi jókívánságait. A Messagero szerint Horthy Miklós kormányzó rendkívül szilárdsággal és kitartással vezette Magyarország ügyeit. Az ő vezetése mellett Magyarország sohasem távolodott el azoktól az erkölcsi és világpolitikai szempontoktól, amelyek Magyarországot helyét jelölik. Hogy ez így van, arról tanuskodik Magyarország, amelynek mostani háborúban való részvétele. A magyar katona a háborúban végig megállotta a helyét. Ma-

gyarország Kormányzójának fia maga is hősi halált halt a becsület mezején. Olaszország, amely együtt küzd Magyarországgal a közös győzelemért, szívből jövő jókívánságait küldi Magyarországhoz Kormányzójának.

Berlinből jelentik: (MTI) A német fővárosban is méltóképpen megünnepelték Magyarország Kormányzójának névnapját. Vasárnap délelőtt a berlini magyar kápolnában ünnepi szentmisét tartottak, amelyen Sztójay Dóme magyar követ vezetésével megjelent a berlini magyar kolónia számos tagja. A mise után hazafias ünnepséget rendeztek amelyen Tóbiás Kornél miniszteri osztálytanácsos mondott ünnepi beszédet. A német sajtó meleg hangon emlékezik meg a Kormányzó névnapjáról és ismerteti a magyarországi ünnepségek lefolyását.

Szófia. (MTI) Vasárnap este Magyarország kormányzójának névnapja alkalmából a szófiai rádió félórás magyar műsort adott. A magyar himnusz elhangzása után a szófiai

Apolló Filmszínházban Az évad legötétebb zenés vigjátéka!

Négylovas hintó

Főszerepben: Turay Ida, Hajmássy, Szemere Vera, Mály G és a 2 Pethes
Előadások kezdete: 7, 5 és 7:15 órák

Belvárosi

Erdélyi kastély

Főszereplők: Tasnády F. Mária, Mezey Mária, Vaszary Piri, Páger Anta, Bihary József, Timár József, Gózon Gyula

... egy vakmerő gengszter története ...
Lordnak született, de elsodorta az alvilág ...

Chicago grófja

Főszereplője:
Robert Montgomery

Hétfőn utoljára: **5 óra 40**

Keddől a
CASINOBAN

magyar-bolgár társaság elnöke mondott ünnepi beszédet. Beszédében ismertette Horthy Miklós kormányzó működésének történelmi jelentőségét. Azután magyar zene és énekszámok következtek. A műsor Magyarország kormányzójának és népének életével fejeződött be.

da cipész (felsőrészkesztő), Seidmann Ágnes nőiszabó, Szabó Mária nyomdai betűszedő, Lovasy Kornélia cipész (cipőfelsőrészkesztő), Nagy Gizella cipész (cipőfelsőrészkesztő), Bium Magda fűzőkészítő, Fischer Ágnes nőikalapos, Kun Éva fehérneműkészítő, Benedek Ágnes nőiszabó, Amigó Ágnes nőiszabó, Katz Éva leányruhaszabó, Blum Magda Ibolya nőiszabó, Mózes Sarolta nőikalapos, Lax Mária nőikalapos, Háber Hedvig nőiszabó, Klein Edit nőiszabó, Fischer Anna Gertrud, kelmefestő és vegytisztító, Pollák Gizella nőiszabó, Fritsz Irén Rozália nőiszabó, Bozoki Béláné György Magda cipész (felsőrészkesztő), Barabás Gizella hölgyfodrász, Szücs Rozália hölgyfodrász, Gitz Éva nőiszabó, Frank Éva nőiszabó, Molnár Erzsébet cipész (felsőrészkesztő), Klein Livia nőikalapos, Feld Magda nőikalapos, Szabó Béláné szűl. Szabó Ilona drogista, Bende Magda cipész (felsőrészkesztő), Somogyi Rozália hölgyfodrász, Szakál Lujza cipész (felsőrészkesztő).

Feltűnő, hogy a felszabadult leányok mintegy 60 százaléka zsidó származású.

Új iparossegédeket avatott az Ipartestület

Százhatvan új segéd között még mindig sok a zsidó

Nagyvárad. Vasárnap délelőtt ünnepélyes formák között avatta fel az Ipartestület a felszabadult váradi iparossegédeket. A segédlevelek kiosztása előtt Szabó Károly elnök meleg szavakkal méltatta a Kormányzó Ur érdemeit, kérve Isten áldását az ország első emberére, családjára és a Hazára. Dr. Olasz Vilmos iparkamarai főtitkár lelkes, buzdító szavakat intézett az új segédekhez, majd az alábbi névsor szerint kiosztották a segédleveleket.

Felavatott segédek:

Molnár Lajos kőműves, Tóth Zsigmond cipész, Both János cipész (felsőrészkesztő), Trippa Ferenc kocsi-fényező, Kiss László géplakatos és vasesztergályos, Panyik István asztalos, Horváth Sándor vízvezetékész, Erdélyi Sándor géplakatos, Benkő Sándor cipész (felsőrészkesztő), Schreiber László gépihurkoló, Szabó Kálmán Kovács, Siehermann Sándor Lakatos, Klein Ernő szűcs, Bodnár Sándor mázoló, Silinka László kályhás, Nuszbaum Oszkár asztalos, Nagy József István nőifodrász, Magyar János eszmadia, Küllös István asztalos, Blága Péter tímár, Fekete László cserépkályha készítő, Goldmann Imre aranyműves, Valkai Ferenc szobafestő, Katz Leopold László szűcs, Weinreb Gyula szűcs, Petrovsky S. János kőműves, Iszály Gergely nőiszabó, Nyéki Gyula Gábor szobafestő, Lövinger Jenő szűcs, Antal Sándor asztalos, Kriskó János lakatos, Turkus József cipész, Moskovits Farkas cipész (felsőrészkesztő), Tamás János cipész (felsőrészkesztő), Stokker György vízvezetékész, Bihari József hentes és, mészáros, Bele János géplakatos, Kun Sándor férfiszabó, Forizs Árpád nyomdai betűszedő, Takács István lakatos, Petrikó Károly férfiszabó, Peles György fodrász, Ábrahám Mihály kőműves, Popper László fogműves, Gár-

gényi István férfiszabó, Müller Artur fogműves, Sándor Lajos eszmadia, Helmezi Márton cipész (felsőrészkesztő), Szilányi Árpád fodrász, Zsurka Kálmán cipész (felsőrészkesztő), Lukács Gyula asztalos, Duló János asztalos, Eichenwald György órá és ékszerész, Schmiedt Frigyes cukrász, Kapás István hentes és mészáros, Köpke Mihály cipész, Máthé Lajos fogműves, Tóth Zoltán férfiszabó, Kemény Bertalan kötszővő, Bede Károly műszerész, Fabik Pál kelmefestő, Konrad Andor műszerész, Domokos Zsigmond hentes és mészáros, Blum Miklós M. asztalos, Szabó Sándor lakatos, Barna László épület lakatos, Kerekes Géza férfiszabó, Balogh Pál kádár, Hartmann Pál nőiszabó, Orosz Lőrinc asztalos, Schwartz Emil lakatos, Balogh József szijgyártó, Bradea József cipész, Mork Gusztáv szerzőlakatos, Lechner Imre géplakatos és vasesztergályos, Lechner László villamosági műszerész, Tutor Ferenc férfiszabó, Dávidovits Vilmos lakatos, Dávidovits Herman lakatos, Almási Jenő férfiszabó, Herschkovits Sámuel géplakatos, Rosenczweig Andor műszerész, Tuvel Ábrahám lakatos, Rosenberg Ervin lakatos, Barti Ferenc kelmefestő és vegytisztító, Babó Traján szűcs, Szűcs József cipész, Boros János férfiszabó, Nemes Lajos asztalos, Weinberger László szűcs, Fodor László cipész, Sas György cipész, Egyed János cipész, Bereczki Sándor asztalos, Budoki István kalapos, Balázs János mázoló, Boros Pankler Rudolf kalapos, Morgenstern László géplakatos Nagy Sándor eszmadia, Katona József géplakatos, Duró Imre cipész, Illie János géplakatos és vasesztergályos, Duba Ferenc cukrász, Nyuzó Sándor férfiszabó, Mückstein Gusztáv szobafestő, Oláh Sándor asztalos, Szabó József géplakatos, Kiss Imre férfiszabó, Szabó István nőiszabó, Bardi István

zoló, Gáti Vince hentes és mészáros, Balázs Antal géplakatos, Kun Sándor szobafestő, Albu Sándor géplakatos, Zsurka Miklós lakatos, Korodi József lakatos, Nagy Károly eszmadia, Tóth Lajos könyvkötő, Borbély Sándor fodrász, Barta Lajos kőműves, Boldizsár Sándor autószerelő, Piatyc György férfiszabó, Nagy József férfiszabó.

Leányok névsora:

Muresán Erzsébet nőiszabó, Sternberg Judit nőiszabó, Fehér Rozália cipész (felsőrészkesztő), Viktor Mag-

Nyolc hónapi börtönre ítélte a törvényszék Vajda-Weisz János áldetektívét

„Agent secret“-nek mutatkozott be és megsarolla a zaharincsempészt

Nagyvárad. Saját tud. Vajda-Weisz János 28 éves zsidó bádögösség f. év október 15-én délben a Terézia-utcában megszólitotta Várom Mózes nagyváradai nyilvántartott zaharincsempészt, mellékesen favágót és erőlyesen ráparancsolt, hogy kövesse a rendőrségre.

Várom Mózes megjedte a felszólításra és a detektívnek gondolt egyént kényszerülve követte az utcán.

Vajda közben igen engedékenynek mutatkozott és előadta, hogy 200 pengő ellenében hajlandó az „előállítás-tól“ elállani.

Várom Mózes alkudozni kezdett, végül megállapodtak 50 pengőben és az összegből 30 pengőt a zsaroló fel is vett.

Pár nap múlva Vajda jelentkezett a hátralékos 20 pengőért Várom lakásán, ahol a családtagok faggatni kezdték, hogy a rendőrségnél, vagy

pedig a pénzügynél telejít-e szolgálatot. Az áldetektív azt válaszolta, hogy „agent secret“ és újra erőlyesen próbált fellépni, de sikertelenül. Miután a rendőrségre most már ő nem akart menni, gyanut fogtak és feljelentést tettek ellene, aminek következtében vizsgálati fogságba került.

Ugyét hétfőn tárgyalta a törvényszék, amikor a sértett és két leánya eskü alatt megerősítették a vádat. Vajda-Weisz különböző állításokkal védekezett, de komoly bizonyítékkal nem tudta ezeket igazolni.

Dr. Hosszu Gyula védő hosszas beszédben próbálta bizonyítani a vádlott ártatlanságát, de kevés eredménnyel, mert a törvényszék Vajda-Weisz Jánost zsarolás büntette miatt 8 hónapi börtönre ítélte.

Vádlott és védője a súlyosnak talált ítéletet megfellebbezte.

Roosevelt ostora angol elevenbe vág

Írta: Po'yák István

Nem kell hozzá lord Amery angol külügyminiszter fiának két berlini rádiónyilatkozata, sem a német félhivatalos diplomáciai szerkesztőjének fejtegetése, sőt még lord Eden alsóházi nyilatkozata nélkül is megértjük, hogy a másik oldalon minden kétséget kizáróan és menthetetlenül amerikai kézbe csúszott át a vezet.

Akik az „Atlanti Charta” óta fokozottabb figyelemmel kísérik a dolgok ilyen kifejlődését, azok hamar észrevették, hogy a Potomac fedélzetén végbement találkozás és tervezgetések után egyre jobban kidomborodik a közös ügy közös angolszász jellege. Ebben a közös angolszász jellegben azonban kezdettől fogva sokkal több volt az amerikai jelleg, mint az angol. Roosevelt egyénisége és akarata sokkal határozottabban tükröződött vissza az eseményekben, mint Churchillé. Amerika beavatkozása a mostani világháború európai hádszinterén sokkal többet jelent, sokkal többet akar, mint 1918-ban. Akkor maga Anglia is tulajdonképpen fölényes beavatkozó volt, hiszen csak alig adta fel VII. Edwarddal a „splendid isolation”-t. Anglia gyarmatbirodalma Távölkeleten érintetlen volt s európai pozíciói érintetlenül sorakoztak fel északon délen és keleten a központi hatalmakkal szemben. Ma egészen más a helyzet. Anglia imperializmusa az első világháború után érte el tetőfokát. A hanyatlás természetes következtetésével állott be éppen azzal, hogy Anglia mellé más nagyhatalmak nőttek. Más nagyhatalmak, nem egy vetélytárs. Távölkeleten Japán, közelebb a Szovjetunió s harmadiknak a legveszedelmesebb — ma ez már kétségbe nem vonható — az Egyesült Államok. Anglia mindaddig tarthatta elsőségét, míg az általa felépített valóban csodálatos világszerkezet és ennek a szerkezetnek katonai védelme erősebb volt minden más hatalom erkölcsi és anyagi erejénél. Az első világháború után már jól lehetett látni, hogy az Egyesült Államok rohamosan tör az elsőségre s roppant belső ereje most már külsőleg is meg fog mutatkozni: megfelelő irányítással pedig nem maradhat el a világhatalmi érvényesülés sem.

Ki tud belelátni abba a sötét, kavargó örvénybe, amelyben ennek a második világháborúnak a rejtett, titkos erői csaptak össze? Mikor kerülnek majd napvilágra ennek a nagy, talán végzetes összekavarodásnak a titkos aktái, egyezményei, szövetségei. A fehér, kék, sárga és vörös könyvek ártatlan gyerekjátékok azokhoz a titkokhoz képest, amelyek az események rugói voltak. Ki tudja, hogy milyen mozgató rugók alakították a szövetségeket, a felmondásokat, a sezmbe fordulásokat, a régi és új kormányokat; hogy mire számított és mit várt valamelyik nagyhatalom a másiktól, hogyan használta fel ezek közül célja elérésére s ugyanakkor maga is eszköz volt talán a másik vagy egy harmadik számításában?

Ma gyakran hallunk arról, hogy ez, vagy amaz a hatalom csak a másikat akarta megsemmisíteni, vagy legalább is legyőngíttetni a harmadikkal, hogy végül maga üljön hatalmi tort a harmadikon.

Az Egyesült Államok előretörése

azonban annyira nyilvánvaló, annyira nyíltan kibontakozó világpolitikai akció és haditerv, hogy az eszközök és célok világosan állnak előttünk.

A második nagy világháború elindulásánál feltétlenül nagy szerepet játszottak az ígéretések. Ezek az ígéretések legikus láncot alkotnak a legkisebb államoktól kezdve a ma leghatalmasabbig, az Egyesült Államokig. Lengyelország, Szerbia, Görögország és így sorban a többiek nem szállnak szemben az Európát újból rendezni akaró szándékkal, ha nem kapnak határozott ígéreteket náluk. nál nagyobbaktól. Az ígéretes végső forrása azonban Roosevelt volt. Az a Roosevelt, akinek imperialista politikája már a maga nyers, őszinte valóságában áll előttünk.

Meg van ebben a hatalmi politikában az imperializmus minden lényeges alkotó eleme. A modern nemzeti államok imperializmusát Balla Antal így határozza meg: új tereleteket szerezni, terjeszkedni addig a határig, amíg ennek a törekvésnek egy másik azonos, de ellentétes irányú törekvés nem állja útját. Ezt a törekvést még fokozni lehet azzal, hogy az ellentétes, vagy párhuzamos hatalmat is le kell tépni. Ezzel azonban eljutottunk világhatalmi törekvésekhez. Ez Rooseveltnek álma, vágya és ez tevékeny-

ségének rugója.

Az imperializmusnak eszserü indítókai gazdaságiak, politikai jellegűek. Ezek bőven megvannak Rooseveltnél. De vannak irracionális indítókai is: angoloknál a mérhetetlen fajigóg, németeknél a faji öntudat, a franciáknál a presztizs és a glóár volt. Ha Rooseveltnél kutatunk hasonló misztikus mozgató után, könnyen rátalálunk a puritánizmus képmutatásából kinőtt demokrácia világmegváltó hitére. Igen, el kell ismemünk, hogy Rooseveltben van valami ebből a hitből. Természetesen nem hiányoznak belőle a zsidó világhatalmi vágyak és a világgazdaság örületébe szédült hyperkapitalista álmok sem. Roosevelt rendszeréből nagyon könnyű kimutatni az államilag ellenőrzött és kormányzott szociális kapitalizmus világmegváltó szerepéről vallott meggyőződést. Ha még hozzávesszük az összes imperializmusok közös alkotóelemeit, a libido dominandi-t, a Wille zur Macht-ot, akkor tisztán áll előttünk Roosevelt világhatalmi tervének kibontakozása.

Ebbe az új, feltörő imperializmusban elfér az angolszász eszme. Ezt az eszmét azonban ma már nem az angolkok, hanem az amerikaiak hangoztatják. Korai lenne arról beszélni — igaz — hogy Anglia már az Egyesült

Államok társállama, azonban a folyamat ebbe az irányba mutat. Apró jelei voltak bizonyos angol támaszpontok 99 éves bérbeadása, sokkal többet jelentett az angol dominiumok nyílt közeledése Amerikához, majd még feltűnőbb jelek következtek, amikor Izlandot amerikai katonák szállották meg, sőt az angol anyaországban, különösen Észak-Irországban, az USA hadsereg egységei vetették meg lábukat. Döntő fordulat volt Észak-Afrika megszállása. Ma már sok jel mutat arra, hogy ez a vállalkozás Roosevelt személyes tervének megvalósítása volt. A De Gaulle-Darlan ellentét pedig nyíltan is kiülbantotta a versengést. Az angol alsóház nyugtalankodása után ma már a Szovjetunió is jelentkezik Darlan elleni határozott tiltakozással.

Hogy hová fog fejlődni ez az ellentét, azt ma még nem lehet tudni. Anynyi tényező játszik közben, annyiféle érdek szövődik össze és nem utolsósorban olyan vezérférfiak, vezető korpnyák állnak egymással szemben, mint Hitler, Mussolini, Churchill, Roosevelt, Stalin, — hogy a kisebbeket ne is említsük. Az amerikai-angol ellentéttel azonban ma már komolyan számolni kell. Nem a propaganda találta ki. Itt van előttünk és fejleményei egyre határozottabban és élesebben rajzolódnak ki a nemzetközi események színpadán.

Nekünk csak egy óhajunk van ebben a kérdésben: lehetőleg Európa javára dőljön el és ne Roosevelt és Stalin gondolata szerint.

Huszonkét iparost és kereskedőt tüntetett ki a Baross Szövetség

Kegyeltes meemlékezéssel ülték meg Kormányzónk névnapját a szövetség székházában

Nagyvárad. Saját tud. A Baross Szövetség nagyváradi tagozata szombaton, december 5-én ünnepelte meg a Kormányzó Ur névnapját. Ezzel az ünnepélyes alkalommal egyidőben emlékezett meg Baross Gábor halálának ötven éves fordulójáról is és ezen az ünnepségen osztották ki a mult kiállításán résztvevő 22 magyar iparosnak és kereskedőnek a díszoklevelet.

Az ünnepség a Magyar Híszkeggyel kezdődött, amelyet az egybegyűlt szép közönség közsően énekelt el. Utána Ludwig Gyula elnök emlékezett meg kegyeltes szavakkal a kormányzóról, méltatva azt a nagy történelmi szerepet, amelyet a forradalom leverésével és a reménytelen helyzetben megkezdett országépítéssel magára vállalt. A hallgatóság hosszasan ünnepelte a beszéd után névnapja estéjén a Kormányzó Urat.

Ludwig Gyula elnök ünnepi beszéde után Hasznos Imre igazgató tartott mély gondolatokkal teli és tartalmas előadást Baross Gáborról halálának ötvenedik évfordulója alkalmával. Az előadás pompás képet festett arról a nagy alkotó magyarról, akinek eszelleme ma is elevenen hat, épít és segíti erőre a magyar érdekeket.

Dr. Vargha László városi tanácsnok osztotta ki ezután a mult kiállításán résztvevő 22 magyar iparos és kereskedő között a Baross Szövetség díszoklevelét. Díszoklevelet kaptak: Földessy Sándorné női divatszalon, az Eszti-kalapszalon, Kovács Sándorné fűzőkészítő, Halász Imre szücs, Szántay János kalapos,

Puskás Lajos bőrkabátkészítő, Szabó Lajos férfikonfekciós, Kovács Antal uridivatszabó, Riskó Béla férfidivatkereskedő, D. Nagy testvérek textilkereskedők, Élő Vilmosné nőidivatszalon, Hedrich női divatszalon, Lakatos István szücs, Csathó Imre bőrdíszműáros, Tóth Jolán női fehérneműkészítő, Fied-

ler Gyuláné női divatszabó, Szabó Lajos cipész, Nagy Rózi női divatszalon, Mágoryné Lakatos Böske női divatszalon, Nagy Lajos szabó, Zámbo Sándorné textilkereskedő és Fodor György kirakatrendező.

Az ünnepség a Himnuszal ért véget.

Modern festett **BUTOR** olcsón kapható **MEZEINÉL** Szabadság-utca 12. és Szacsav-utca 48. Hálók, kombináltszobák előszobák, konyhák.

Tovább folynak a tárgyalások a Baross Szövetség országos átszervezésére

A Baross Ujság írja: Közöltük már annak a körlevélnek teljes szövegét, amelyet Ilovszky János országgyűlési képviselő, a Baross Szövetség országos elnöke küldött szét a Baross szervezetek vezetőihez és a Baross-tagokhoz. A körlevél és az abban foglaltakat a Baross szervezetek vezetői nagy megértéssel fogadták, az országos központban is megkezdődtek a tanácskozások, Ilovszky János országos elnök pedig megkezdte a részletek tárgyalását a kereskedelmi minisztérium illetékes vezető személyiségeivel. A tárgyalások most vannak folyamatban és a legjobb eredményekkel kecsegtetnek. A vidéki Baross-szervezetek vezetői csak ugy,

mint a Baross-központ tábora, nagy megelégedéssel vette tudomásul hivatalos köröknek azt az álláspontját, hogy a zsidó liberális szellemű érdekvépviseletet megszüntetik, mert hiszen ezeknek az „átfestése”, illetve árszámítása után sem várható, hogy ugyanolyan szellemben működnek, mint azok a szervezetek, amelyek a keresztény kereskedelem és ipar nehez harcainak idejében bátran kiállottak a keresztény érdekekért és nem konjunkturalis dicsőségre és eredményekre törekedtek.

A Baross Ujság cikke szerint tehát rövidesen várható a tárgyalások végső eredményeinek közlése és az átalakulás.

Diszgyűlést tartanak a nagyváradai Mária-kongregációk

Nagyvárad, Sajtó tud. December 8-án, délután fél 5 órai kezdettel rendezik meg a nagyváradai Mária-kongregációk diszgyűlésüket az orsolya-zárda nagytermében. Az ünnepség műsora:

1. Ave Mária, éneklő a gimnázium énekkara.
2. Gregorián Mária-énekek, éneklő a gimnazisták.
3. Wieniawski legenda, hegedűn előadja Enekes Erzsébet zene tanárnő.
4. Ünnepi beszéd, mondja Gálffy Sándor apátplébános.
5. Krisztus diadala Krisztus orszá-gában, szavaló kórus, szavalják a gimnázium növendékei.
6. Szent Ferenc nap himnusza, éneklő az állami tan. képző kongreganista tagjai.
7. Szent Erzsébet királynő, jelenet, előadja az orsolya liceum növendékei.
8. Kongregációs himnusz.

Az ünnepség a nagyváradai Mária-kongregációk hatalmas seregszemléje lesz, amelyre mindenkit szeretettel várnak a kongreganisták.

Megkezdte működését az ujvidéki Keleti Kereskedelmi Főiskola

A Baross Ujság írja: Kelet és Nyugat kapujában, a visszakertült Ujvidéken egy új közoktatási intézmény, a Keleti Kereskedelmi Főiskola kezdte meg működését. A főiskola célja, hogy az állítás révén a kereskedelmi pályákra tuduló keresztény ifjak számára a Balkán szinte végtelen lehetőségeit tárja fel.

A Keleti Kereskedelmi Főiskolán jelenleg 7 tanszék működik: üzempazarásági, jogi, gazdaságföldrajzi, áruismeret-és vegytani, közgazdaságtan, közlekedés-tan és pénzügytani, nyelvi és kereske-delmi számtani. A főiskola igazgatója: dr. Urbányi János kerek. középiskolai igazgató.

Kötelező tárgyak a következők: köz-gazdaságtan a gazdaságtörténettel, üzemp-gazdaságtan és kereskedelmi technikai gyakorlatok (számvitel, levelezés), ma-gánjog, kereskedelmi és váltójog, gaz-daságföldrajz, különös tekintettel a Balkánra és Közép-Keletre, közgazdasá-gi és külkereskedelmi politika, közle-kedés-tan, különös tekintettel Délkelet-Európára, nemzetközi fizető forgalom és kereskedelmi számtan. Ezenkívül mindenki köteles hallgatni egy nyugat-európai és egy keleti nyelvet és ezek kapcsán kereskedelmi levelezési gy-a-korlatokat. Nyugateurópai nyelvként választható a német, az olasz, a fran-cia és angol, keleti nyelvként egyelőre a szerb, a horvát, az orosz és a román.

Sikerés vizsga után a hallgató keres-ke-delem-tudományi bizonyítványt kap. Hogy a társadalom minél szélesebb ré-té-géből tudják a főiskolát elvégezni, a tandíj félévenként mindössze 60 pengő, ehhez 10 pengő beiratkozási díj jön. Jó előmenetelű, igazoltan nehéz körü-l-mények között élő hallgatók tandíjke-d-vezményben részesülhetnek.

A vallás- és közoktatásügyi minisz-té-rium a főiskolával kapcsolatban Kőrösi Csoma Sándor diákkotthont állított fel, melyben a hallgatók lakást, fűtést, vilá-gítást és a menzán teljes ellátást kap-hatnak havi 75—80 pengőért. Szegény-sor-sú jó előmenetelű hallgatók kedvez-ményben részesülhetnek.

Kommunista merénylőket tartóztattak le Szófiában

Kivételes állapotokat léptettek életbe szombaton a rozzia végrehajtására

Szófia. (MTI.) A Német TI jelenti: A bolgár sajtó felhivatalos közle-ményt ismertet a december 5-én Szó-fiában elrendelt kivételes állapotok-ról. Szófiában általános rendőri viz-gálatot hajtottak végre, hogy meg-tisztítsák a várost a jogosulatlanul ott tartózkodó elemektől és kézre kerít-sék az elrejtőzött bűnösöket. A várost körülrzárták és a lakosságnak megtil-tották a lakások elhagyását, valamint az utcai közlekedést. Este fél 9 órára a vizsgálat befejeződött és a városban a forgalom újra megindult. A lakos-ság a vizsgálat során nagy fegyelmet tanusított és közreműködött az álla-mi szervekkel. Illetékes helyen közli-k, hogy a vizsgálat alkalmával há-

rom embert megöltek. Kommunista merénylőkről van szó és az a merény-lő is köztük van, aki legutóbb súlyo-san megsebesített egy német katonát.

Szófia. (MTI.) Az Interinf jelenti: A Szófiában a kommunista elemek ellen szombaton végrehajtott razzia-val kapcsolatban kijelentik, hogy a vizsgálat során megölt merénylő, aki mint ismeretes, megsebesítette az egyik német katonát, nem ejtőernyős vadász volt, hanem egy bolgár diák. A londoni rádió állításával szemben Bulgáriában a leghatározottabban ki-jelentik: semmi alapja nincsen annak, hogy Bulgáriában mozgalom készült volna a szerbiai felkelők támogatá-sára.

Milyen sorrendben jelentkezzenek a nagyváradai iparosok adóügyben az Ipartestületnél

Felhívjuk azon iparosaink figyelmét, akik az 1942. évben

1. segédet vagy tanulókat egész éven át egyáltalában nem alkalmaztak;

2. egész éven át csak egy segédet vagy egy tanulókat alkalmaztak;

3. egész éven át segéd nélkül két tanulókat alkalmaztak;

4. egész éven át csak egy segéd és egy tanulókat alkalmaztak, hogy a tételes adó jegyzékébe való felvételük végett az Ipartestület Székházában (Mezey Mihály u. 4.) a következő sorrendben jelentkezzenek:

1942. december hó 7-én délután 3—6 óráig asztalos- és ácspárosok.

1942. december hó 8-án délután 3—6 óráig hádogos- és vízvezeték szerelők.

1942. december 9-én délután 3—6-ig cipészek, oizmadiák.

1942. december 10-én délután 3—6-ig kőművesek, kőfaragók.

1942. december 12-én délután 3—6-ig férfiszabók.

1942. december 14-én délután 3—6-ig női szabók.

1942. december 15-én délután 3—6-ig szobafestők, mázólok és fényező.

1942. december 16, 17, 18 és 19-én délután 3—6-ig mindazon iparosok, kik itt fentebb nem voltak felsorolva, de a tételes adóztatás alá esnek. Nem tartoznak a tételes adó alá:

1. gépkocsiszerelő és javító; 2. cuk-rász; 3. fogtechnikus; 4. fényképész; 5. fodrász; 6. fagyaltkészítő; 7. gőz-mosodás; 8. képfestő; 9. kéményseprő; 10. molnár; 11. mészáros és hentes; 12. manikűrös és pedikűrös; 13. órá-s és ék-ezerész; 14. sütő (pék); 15. ruhatisztító; 16. vendéglős.

Az 1940. évi 22-ik tc., valamint ennek végrehajtása tárgyában kiadott 160.000—1940. VII. P. M. számú rendelet alap-ján ezen iparosaink a legalacsonyabb adóttételel lesznek megadóztatva. Miért is felhívjuk az érdekelte iparosaink figyelmét arra, hogy saját érdekében feltétlenül szíveskedjenek megjelenni az Ipartestületnél a fenti sorrendben. Nagyvárad, 1942. december hó 3.

Ipartestület Elnöksége.

Kiknek fellebbezését tárgyalja a felszólamlási bizottság

Az I. sz. adófelbbezési bizottság 1942. december 10-én a következő fel-leb-bezéseket tárgyalja: Demetrovits Ala-dár dobányáros Horthy Miklós ut 51. özv. nádasi Tertjanszky Vilmosné do-bányáros Petőfi u. 11. Hiris János fod-rász Gilányi u. 30. Gyurtsik Gyula fod-rász Rákóczi u. 26. Hercz Menyhért volt piaci rövidáros Gilányi u. 3. Páska László hentes és mészáros Szász Károly u. 27. Mille Károly kifőző Alsó Törkő-mérő ut 23. özv. dr. Ritter Gyuláné háztulajdonos Szent János u. 70. Róth Simon háztulajdonos Szent János utca 37/a. özv. Velvart Lipótné háztulajdo-nos Szent János u. 34. Barta Jenő ház-tulajdonos Szaniszló u. 13. özv. Kulesár Istvánné háztulajdonos Szaniszló u. 37. Pop Leményi Mihaella háztulajdonos Iványi Ödön u. 5—7. Pop Leményi Gab-riella háztulajdonos Iványi Ödön utca

5—7. Székely Ignác háztulajdonos, für-dőbérlo Horthy Miklós ut 25. Castano István háztulajdonos Lukács György u. 2. özv. Erdős Zsigmondné háztulajdo-nos Gerliczy u. 1. Koteis Géza mérnök, háztul. Polgárör u. 7. Magyar János háztulajd. Pósa Lajos u. 15. Nadányi Jolán házt. Szent János utca 58. Szé-lig Ferencné háztul. Gróf Cianó u. 8. Keztyüs Julia háztul. Bajza u. 5. Bulzán János földbirtokos Szent János u. 78. Horváth Emánuel háztulajd. Szent Já-nos u. 16. Weisz Jolán háztul. Szent János u. 10. özv. dr. Feldmann Arminé háztulajd. Gömbös Gyula u. 38. özv. Neubrunn Jakabné házt. Hitler Adolf u. 11. özv. dr. Kiss Vilmosné háztul. Rákóczi ut 15. özv. Gellén Gyuláné ház-tulajdonos Horthy Miklós u. 39. Kenéz András földbirtokos Schlauch-tér 9. sz. özv. Kovács Gyözőné földbirtokos Szt.

János u. 69. Szakács Antal háztulajdo-nos Szilágyi Dezső u. 16. Bartsch Sán-dor háztulajdonos Lukács György u. 46. Weisz Zoltán háztulajd. Alapi utca 15. dr. Kilner Béla háztulajd. Gömbös Gyula u. 19. dr. Nyiry Béla háztulajd. Hitler Adolf utca 1. Faragó Kálmán háztulajd. Horthy Miklós u. 9. Wiener Emil magánzó Horthy Miklós ut 8. özv. Schwartz Gyuláné magántisztviselő. háztulajdonos Gerliczy u. 7. Hoszeie-laweszy Kázmér kereskedelmi ügynök háztulajdonos Lukács György u. 60 sz.

Új vasuti és autóbusz-közlekedési rendszer lép életbe az erdélyi vonalakon

A MÁV igazgatósága a közönség tudomására hozza, hogy a Szeret-falva—Déda közötti új vasutvonalon megindult a személyforgalom és ezzel kapcsolatban a felszabadult erdélyi vonalakon átszervezik a kombinált vasúti és MÁVAUT autóbuszforgal-mat, beszüntetik a Beszterce—Szeret-falva—Szászrégen útvonalon közle-kedő vonatpótló autóbuszjáratokat E naptól kezdve már csak Marosvásár-hely, Bélavásár, Erdőszentgyörgy, Székelykereszturi, Bélavásár—Nagy-kendi és végül a Szászrégen—Nyárad-remete—Szováta—Parajd—Székely-udvarhelyi vonalon maradnak meg az autóbuszjáratok. Az egyes vonalak igénybevételére különleges feltétele-ket állapított meg az Államvasu-t igazgatósága. (Magy. Tud.)

Újabb kitüntetések a Nemzetvédelmi Keresztben

Magyarország Kormányzója 1942. évi november hó 7. napján kelt legfelsőbb elhatározásával több Nemzetvédelmi Keresztet adományozott. Nagyvárad, a környék és a megye területéről kitün-tetésben részesültek:

Albuoz Imre, Bihar, Almássy István Zilah, Almássy Mihály Szilágyosomlyó, Altmóder Endre ny. műszaki tanácsos Báos-Madaras, András Agoston posta-forgalmi gyakornok Nagyvárad, And-riska Kálmán Nagyvárad, Ács László Nagyszalonta, Adámszky Ferenc fűszer-kereskedő Nagyvárad, Bajó Gyula Nagyszalonta, vitéz Baranyai Ferenc Ceatár, Bartha József Gy. S. E. vasuti felügyelő Nagyvárad, Baumgartner Alajos rk. plébános Mezőfény, dr. Bedő András Hegyközsétsatár, Bencze József Nagykároly, Bereczky Lajos Nagyszal-onta, Biró Károly Eled, Bodó Géza magántisztviselő Nagyvárad, Boréi Ká-roly Biharpuszpóki, Budai Lajos Belé-nyes, Buhala Sándor Nagyszalonta, Csarszai Gábor Nagyvárad, Csák László fogházfelügyelő Nagyvárad, ifj. Cséte Ferenc Nagyszalonta, Dani Simon Bi-harpuspóki Dávid Gergely Biharhá-dó-szeg, Demkó Pál Nagyvárad, dr. Erdé-lyi Géza postai igazgató Borosjenő, Far-kas Sándor Nagykároly, dr. Fazekas Lajos Nagyszalonta, Fábrián Imre pász-tor Nagyszalonta, Fenécsy László Nagy-várad, lovag Fehrentheil Frigyes Szil-ágyosomlyó, Fetczer Lajos Nagyvárad, Fiedler Gyula szabómester Nagyvárad, Fröhlich Pál hentes Nagyvárad, ifj. Gyapay József v. adótiszt Nagyvárad.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjétek a **MAGYAR LAPOK**-et

Igy épült meg a magyar élniakarás háborus iele: a szeretfalva-dédai vasut

Szeretfalva, december 5.

Erdély északi részének visszacsatolása után dr. Varga József miniszter megbízásából néhai vitéz Horthy István kormányzóhelyettes — akkor a MÁV elnöke — és dr. Algyay Pál államtitkár helyszíni szemléljük alapján ismertették a megboldogult gróf Teleki Pál akkori miniszterelnök, Erdély nagy ismerője előtt a tervezett vasutépítés összes lehetséges változatait, melyek alapján a miniszterelnök még a helyszínen haladéktalanul kijelölte Keletmagyarországot a Székelyfölddel összekötő aránylag keskeny területen a szeretfalva-dédai rendszer nyomtávú vasut vonalát. Az építési azonnali megkezdése iránt a kormány késedelem nélkül intézkedett.

Az új vasut feladata, hogy az ország vasuti hálózatába bekapcsolja a Székelyföld főbb vasutvonalait, melyeket eddig az anyaország vasuti hálózatával rendszeres nyomtávú vonal nem kötött össze, mint-hogy az 1940. augusztus hó 30-iki bécsi döntéssel megállapított határ az összekötő vasutvonalakat átvágta. Az új vasutvonal a Szamos völgyében vonuló kolozsvár-dés-besztercei vonal Szeretfalva állomásából kiindulva kereken 48 km. hosszban a Maros völgyében lévő székely körvasutba Déda állomáson torkollik be.

Az új vonalon 4 állomás épült: Sajónagyfalu, Nagysajó, Monorfalva és Alsórépa. Ezek az állomásokon kívül a vonalon még 3 megállóhely is létesült.

A csúszó mezőségi agyagtalajon vezető vasutvonal építése rendkívüli műszaki követelmények teljesítését kívánta meg.

Az építésnél 2.850.000 köbméter földanyagot kellett kiemelni és elszállítani.

A vonalat keresztelő vízfolyások fellett 190 darab különféle nyílásméretű hid vezet át. Ezek között 4 viadukt és 6 nagyobb vashid épült.

Az útbaeső hágók alatt 2 alagút létesült. Az egyik 496 m., a másik pedig 930 m. hosszú. Az utóbbi egyébként az új vasutvonal legmagasabb pontja is. 538 m. Adria feletti magasságával. Ez az alagút a „Horthy István alagút” neve kapta.

Az állomásokon részben hivatalos helyiségek, részben személyzeti lakóhelyek számára 160 épület készült, ezek között több emeletes épület is.

Az új vasutvonal magasépítési, alagút- és hidépítési, továbbá szivárgóépítési munkái nyilvános versenytárgyalás alapján 1941. év március havában adatként vállalatba hat építési szakaszra osztva. Április havában az egész vonal teljes hosszában megkezdődött a helyszíni építési munka is. Ezen a 6 vállalaton kívül egy hetedik vállalat építette Szeretfalva csatlakozó állomás nagyszámú épületeit, egy nyolcadik vállalat a vasutállomások berendezéseit, egy kilencedik (a MÁVAG) a hidak vaszerkezetait, végül a MÁV saját kezelésben hajtotta végre a talpfák és vágányok lerakását, valamint a pálya kavicsolását.

A rendkívüli műszaki nehézségek és a rendkívüli viszonyok úgyszólván minden vonatkozásban rendkívüli intézkedéseket tettek szükségessé. Az építkezésnek a rendelkezésre álló igen rövid idő alatti végrehajtása csak a legpróbb részletekre is kiterjedő átfogó szervezés alapján volt lehetséges.

Az építésnél foglalkoztatott rendkívüli nagyszámú munkássereg élelmiszerral és ruhaneművel, továbbá a vonóállatok takarmánnyal való zökkenésmentes ellátá-

sának érdekében, — melyet a „Hangya” vállalt és teljesített, — ugyancsak külön kirendeltséget kellett létesíteni az ellátás irányítására és ellenőrzésére.

A nagyszámú munkássereg elhelyezése a környékbeli kisterjedelmű és amelllett a közegészségügyi követelményeket helyenkint ki nem elégítő községekben nem volt biztosítható. Ezért a vonal egyes szakaszain nagyszámú barakkakból és istállókból, továbbá irodából és raktárépületekből álló telepek épültek. A MÁV az építés vezetését teljesítő kirendeltsége számára Monorfalván szintén hatalmas telepet létesített. Ezek a

telepek kisebb községek terjedelmét érték el.

Az egészségügyi ellátást az Országos Társadalombiztosító Intézet teljesítette, mely megfelelő berendezésű műtővel is felszerelt kórházat és orvosi lakást létesített ugyancsak Monorfalván. Ezenkívül az egyes vállalati telephelyeken levő rendelősobák biztosították az egészségügyi szolgálatot 6 orvos vezetésével.

A közegészségügyi követelmények betartása céljából a vonal mellett 5 helyen fürdővel és megfelelő felszereléssel ellátott fertőtlenítő épület létesült.

Kik vezették az építést?

Az építés rendkívüli fontosságára mutat az a körülmény, hogy Kállay Miklós miniszterelnök, Varga József dr. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter, úgyszintén, — még mint a MÁV elnöke, — néhai vitéz Horthy István kormányzóhelyettes, majd később a MÁV elnökségében utódja: dr. Imrédy Kálmán is többször megemlékéltek az építést és a szükséges rendelkezéseket személyesen a helyszínen adták meg.

Az építés irányítását és felügyeletét dr. Algyay Pál műegyetemi magántanár, államtitkár vezetésével a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi minisztériumnak Akay Elemér államvasuti igaz-

gatóhelyettes vezetése alatt álló vasuti műszaki osztálya részéről Kováts Alajos miniszteri osztálytanácsos, továbbá a dr. Fluck István miniszteri tanácsos vezetésével álló vasuti igazgatási osztálya végezték.

Ily nagyterjedelmű és rendkívüli fontosságú középítkezés hazánkban az első világháborút megelőző évtized óta nem volt.

A munka rendkívüli méreteire a fentiekben már közölt számadatokon kívül jellemzők az építés teljes elkészüléséhez szükséges anyagok és munkateljesítmények mennyiségét feltüntető adatok.

Levizsgázott a Színház Mikulása

Már szombat délelőt is a Mikulásnap jegyében zajlott le a Sziliget-színház pénztáránál. A boldog jegytulajdonos szülők kisebb-nagyobb csomagokat adtak le, hogy délutáni gyermek előadás színelőben kézbesítse a Mikulás bácsi apróságaiknak. Temérdek cukor és virgács gyűlt össze. Nagyon sok csomag levél kíséretében érkezett, amely rendszerint valami magaviseleti vadhatást árult el a Mikulásnak, hogy az ajándék átadásánál tegye szövé a dolgot. Legtöbb kifogás az evés és mosdás körül vetődött fel. Most derült ki hogy milyen kevés gyermek szereti a sórsárga főzeléket és a mosdóvizet.

Délután jóval három előtt már hangos volt a színház környéke a kedves gyermekszívatól, csak úgy tödült mindenfelől a hat éven aluli apróság, de akadt néhány nagyobb nebuló is.

A pénztárak zárva voltak, mert már délelőt elkel minden jegy. A sok örömtől sugárzó, boldog gyermek között így került néhány pitvergő csemete is, mert az elkeseredett szülők hiába szaladgáltak le s fel jegy után, aranyért sem lehetett már kapni.

Végre eligazodtak a nehézségek és megkezdődött a várva-várt előadás. Erről sincs valami sok jó irrválónk. Elsősorban a darab tartalma is jóval a hat éven felülieknek felelt meg. Így csak egészen kis ideig érdekelt a tulsúlyban lévő alacsonyabb korosztályt. A másik hiba pedig ott volt, hogy a szereplők egy része megfledkezett arról, hogy a gyermeknek óriási kritikai érzéke van a mese iránt és nem lehet szerep-nemtudás helyett sületlen ugra-bugrdásokkal sokáig érvényesülni.

Igy történhetett meg, hogy az

egyik táncjelenetnél, amikor a török, az orosz és a skót elrejtették betanulatlan táncukat és megkérdézték, hogy melyik tetszett: a gyermekek kórusban kiáltották, hogy egyik sem! Annyi pedig egy gyermekelőadásnak is dukál, még a segédszínészekről is, hogy legalább a szerepüket megtanulják és mutassanak legalább annyit, mint egy közepes műkedvelő. A gyermek mély figyeléssel vagy kifőrt kacagással és tanszal ad kifejezés tetszésének, ezen az előadáson azonban csak türelmetlen lármá volt.

De ami legkifogásolhatóbb, a Mikulás szemébe is csalódást keltett a helyihoz képest. És jogosan. Mert a gyermek már behunyt szemmel is meglátja a Mikulást. Mily szörny hát ki a színész rendszer és ne tegye ki magát annak, hogy 1-5 éves gyermekek kifogásolják, hogy miért pantallóban és télcipőben jár most a Mikulás, mikor annak csizmája szokott lenni.

A Mikulás tulajdonképpen Szent Miklós püspök megismerésével a méltóságos tekintéllyel teli alak a kis gyermek lelkeben és ehhez mért méltóságos fellépést is vár, éppen ezért a Mikulás bácsi ne zökkenjen ki egy percre sem szerepéből és ne szálljon a közönségre, hogy: „Mélven tisztelt hölgyeim és uraim!”

Tudjuk jól, hogy a gyermek lelke milyen fogékony a neki szóló külső behatásokra. Nagy elővigyázattal kell nekik állni még a Sziligeti színházban is. Mert igazán rossz néven vehetnek a szülők, hogy éppen ott zavariók össze a sok szép ártatlan gyermek álmot, képzetelet, ahol még szembé még emlékeztetésebbé kellene tenni a látni- és hallanivalót.

Ezek szerint a hidak, alagutak és épületek építésénél 47.000 vagon betonkavicsra, 4300 vagon portlandcementre, 5000 vagon gömbfára, 5650 vagon homokra, 2500 vagon téglára, 220 vagon különféle szerkezeti vasra és gömbvasra, 45 vagon bitumenre, 10 vagon tetőcserépre és végül 82.500 köbm. vízre volt szükség.

A vasutépítéshez szükséges építőanyagok helyszínre szállításához tehát kereken 141.000 darab 10 tonnás vagonra volna szükség, ami 2820 darab külön-külön 100—100 tengelyes tehervonatnak felel meg. Ha ezt a vagonort egymásután kapcsolva képzeljük el, a megszakítás nélküli kocsisor 1400 kilométer hosszú volna, tehát Budapesttől Rómáig érne.

Ennek a hatalmas mennyiségű építőanyagnak a helyszínre való szállításához 4.500.000 teherkilométer és 5.400.000 szekérkilométer megtételére volna szükség. Tehát akkora teljesítményre, hogy egy 110 darab tehergépkocsiból és 135 darab kétfogatú szekérből álló, mintegy 6 km. hosszú szállítóoszlop Földünket az egyenlítő körül megkerülje.

A helyszíni építés végrehajtásához — ide nem számítva tehát az építőanyagok előállítását végző gyárakban és bányákban foglalkoztatott munkás hadsereg teljesítményét, — 2.500.000 napi napszámos munka, 2.800.000 napi kubikos munka és 650.000 napi különféle szakmunkás munka, összesen tehát 5.950.000 napi munka volt szükséges, napi 10 órai szakadatlan munkával töltött időt véve számítva.

A vasutépítés helyszíni munkái általában 27.000 főnyi munkássereget foglalkoztattak.

Az építkezés 1941. év március óta szünet nélkül, a legnagyobb erőfeszítéssel haladt, a rendkívüli kedvezőtlen, csapadékos időjárás mellett is, 1941—42. tele folyamán a munka a legnagyobb fagyban sem szünetelt; a hidak és a szivárgók építése melegtett építőanyaggal, a föléjük épített hatalmas terjedelmű fűtött deszkacsarnokokban állandóan folyamatban volt. A hidak és alagutak építése 1942. év nyarán így teljesen befejeződött.

Október 11-re ért össze a két oda ról indított építés

Az építés 1942. év október hó 11-én annyira előrehaladt, hogy a 48 km. hosszú új vonal közepe felé, annak két végpontja, Szeretfalva és Déda felől egyidejűleg megindított vágányfektetés összeért s így ezen a napon megtörtént az Anyaország és a Székelyföld között. Az összeköttetés megteremtése után először természetesen csak a vasutépítésnél felhasználásra kerülő anyagokat szállító vonatok forgalma indult meg az új pályán. A pálya kavicságyának elkészítése azonban rövidesen annyira előrehaladt, hogy 1942. november hó elején az építési anyagokat szállító vonatok közé már olyan tehervonatok is besorolhatók voltak, melyek a Székelyföldre irányuló és a Székelyföldről jövő szállítmányokat továbbították.

A szeretfalva-dédai vasutépítés a rendkívüli körülmények között és viszonyok mellett történt végrehajtáson felül a földrajzi adottságokkal kapcsolatos nagy nehézségek leküzdése tekintetében is méltán csatlakozik az európai hírv magyar vasutépítésekhez. A szakatlan rövid építési idő tekintetében viszont rekordot teremtett, beigazolvva azt, hogy erős akarattal és megfelelő felkészültséggel a szinte lehetetlennek látszó célok is elérhetők.

KISKUN

Megjelent Nagyvárad lakásbérleti szabályrendelete

Mire terjed ki a szabályrendelet? Hogyan kell kötni szerződést?

II.

(4) Haszonbérleti szerződést csak az (1) és (2) bekezdésekben foglalt feltételek mellett és a háztulajdonos vagy a házhazasonbérbeadásra jogosult más személy hozzájárulásával szabad átruházni. Átruházás esetében az egyes bérleményeknek az alapszerződésben kikötött ellenértékét nem szabad emelni. Az ezekkel a rendelkezésekkel ellenkező megállapodás semmis.

(5) A haszonbérleti jogot alhaszonbérletbe adni nem szabad. Az ily tárgyú szerződés semmis.

(6) Ha a házhazasonbérlet tárgyában kötött szerződés bármely okból érvénytelen, a házhazasonbérlet részéről az egyes bérleményekre vonatkozóan kötött bérleti szerződést úgy kell tekinteni, mint ha azt a haszonbérlet a házhazasonbérbeadó meghatalmazottjaként kötötte volna.

(7) Ha az (1) bekezdés értelmében érvényesen kötött házhazasonbérleti szerződés bármely okból megszűnik, a házhazasonbérlet és a bérlő között fennálló bérleti jogviszonyban a házhazasonbérlet helyébe a házhazasonbérbeadó lép.

Az albérlet.

6. §.

(1) Albérlet oly szerződéssel létező, amellyel a bérlő a bérlemény (1. §. (1) bekezdése) vagy egy része használatának az albérlet és háznépe részére való átengedésére, az albérlet pedig a meghatározott pénzbeli vagy más ellenérték — albér — fizetésére kötelezi magát.

(2) Arra a jogviszonyra, amely a bérbeadó (háztulajdonos, házhazasonbérlet) saját lakása egy részének vagy attól különálló, de közvetlen rendelkezése alá tartozó butorított szobának bérbeadásából keletkezik, ennek a szabályrendeletnek az albérleti jogviszonyra vonatkozó rendelkezései irányadók.

(3) Az albérbeadáshoz — az ennek a §-nak (5) bekezdésében, valamint a 43. §. (6) bekezdésében említett esetek kivételével — bérbeadó hozzájárulása szükséges.

(4) Az egész bérlemény vagy a nem lakás céljára bérelt helyiség egy részének albérletbeadásához a bérbeadó írásbeli hozzájárulása szükséges.

(5) A bérlő a bérbeadó hozzájárulása nélkül is albérletbe adhatja a kizáróan lakás céljára bérelt helyiség egy részét, ugyancsak lakás céljára ha a bérbeadó az ellenkezőt a bérleti szerződés megkötésekor írásban nem kötötte ki.

(6) Az (5) bekezdésben foglalt rendelkezéssel ellenkező megállapodás semmis.

(7) A bérlemény használatára vonatkozó kötelezettségek tekintetében a bérbeadó irányában nem az albérlet, hanem a bérlő felelős.

(8) Ha az albérlet oly cselekményt vagy mulasztást követ el, amely miatt a bérbeadó a bérlőnek, amennyiben azt ő követte volna el, felmondhatna, amiatt a bérbeadó a bérlőnek csak akkor mondhat fel, ha a bérlő a bérbeadónak a kifogásolt magatartás tudomásulvételétől számított 8 nap alatt írásban kifejezett kívánságára az albérletet a szabályrendelet rendelkezéseinek megfelelő legrövidebb idő alatt meg nem szünteti. Az albérlet megszűntetése nem érinti a bérlő

esetleges kártérítési felelősségét. Ha a bérbeadó a bérlőtől jogtalanul kívánja, hogy albérletének mondjon fel, az ebből előálló kárt megtéríteni köteles.

(9) A bérbeadónak a bérlővel szemben hatályos jognyilatkozatai (felmondás, stb.) és jogi cselekményei az albérletre is kihatnak, amennyiben természetükkel fogva nem kizáróan a bérlőre vonatkoznak.

(10) A bérbeadónak az albérletet is érintő jognyilatkozatairól és jogi cselekményeiről a bérlő az albérlet azonnal írásban értesíteni köteles. Ha a bérlő ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, az albérlet emiatt érhető kárért felelős.

(11) Jogszületlan albérbeadás esetében a bérbeadó az albérlet beköltö-

zését megakadályozhatja, ha pedig az albérlet már beköltözött, a bérbeadó az albérlet kiköltözését követelheti s ha az albérlet 3 napon belül nem költözik ki, a bérbeadó a bérletet rendkívüli felmondással megszüntetheti és a bérlőtől kárának megtérítését követelheti.

(12) Az albérletbe adott helyiség további albérletbe adásához minden esetben a bérbeadó és a bérlő előzetes hozzájárulása szükséges.

(13) A bérlő ágyrajárót csak a bérbeadó előzetes hozzájárulásával tarthat.

(14) Amennyiben a szabályrendeletből más nem következik, bérlő alatt az albérlet, bérlet alatt pedig az albérletet is érteni kell.

(Folytatjuk.)

SZÍNHÁZ

Mosoly országa

Ünnepi előadás a Kormányzó Ur névnapja alkalmából

Szombaton este a járási levénte pártcsanak rendezésében a Kormányzó Ur névnapja alkalmából, ünnepi előadás keretében mutattak be a Szigligeti színházban a Mosoly országa c. örökbeesü Lehar nagyoperettét, Szilvássy Margit és Nagypál László budapesti operaházi tagok vendégfelléptével.

A levénte disz-század zenekari kísérettel elénekelte a Himnuszt, majd Rojt Imre levénte talpraesett ünnepi köszöntője után megkezdődött a darab.

A színházat zsúfolásig megtöltötte a közönség s várakozásában nem is csalódott, nagyszerű előadást kapott. Eppen ezért az előadás megérdemelt és állja is a komoly kritikát.

Szilvássy Margitnak szépen kulturált csengő hangja van s igen sok tapsot kapott. Játéka azonban mesterkélt s az operában megszokott széles gesztusait nem tudta levetkőzni.

Nagypál László Szu-Csong alakítása sem volt tökéletes. Szücs Lászlótól sokkal jobbat láttunk Középfangjai nagyszerűek, erőteljesek, a c. felső rétegekben azonban már veszt színeből. A tea-duett nagyon tetszett. Maszkja

ügyes volt, de hófehér kezeire is gondot kellett volna fordítania. Játékbeli hibája, hogy sokszor kiesik szerepéből. Hibátlan alakítás Pákozdy Ferenc főhadnagya. Kedves, közvetlen és illuziótkelte.

Szabó Ernő tánca nagy sikert aratott s a tapsokat meg is érdemelte. Azonban többet vártunk tőle. A tükörjáték így egészen sablonos.

Daniss Győző teljesen komikusra vette szerepét s ez nem vált előnyére.

Szögi Arany meglepő könnyedséggel oldotta meg Mi alakítását. Nem tudta azonban hozni a kis törékeny kínai lány figuráját. Kissé túl erőteljes ehhez a szerephez. A táncot is jobban ki kellett volna dolgozni.

Hangulat és látvány beállítású Bertha András és Fehér János tánca, de valami mégis hiányzik belőle.

Daniss Győző rendezése dicséretet érdemel.

A megerősített zenekart Kenessey Jenő, a budapesti operaház karnagya vezényelte alapos körültekintéssel, a legapróbb részletekre is kiterjedő figyelemmel.

(b. s.)

Színházi iroda közleményei:

Kedden este: Mosoly országa, szerdán: Bohémélet

Ma, hétfőn este az idény legmulatságosabb operett-újonsága a „Csókháború” filléres helyárrakkal kerül színre a bemutatkozó előadás pompás szereposztásában.

Kedden délután az idei színiévad legnagyobb színpadi sikere: *Bolond*

Ásványé van a színház műsorán *olcsó helyárrakkal*. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Kedden este Lehar Ferenc örökbeesü nagyoperettje: *Mosoly országa* van a színház műsorán. Liza: Márffy Vera, Szu-Csong herceg: Benkő Béla.

Márkás órák, ékszerek, disztárgyak

nagy választékban

Arany, briliáns, ezüst beváltás
Ora, ékszer szakszerű javítás

Viktor Árpád szakképzett órák és ékszerész
R. István-ut 3. Karik gyűtők nagy választékban

Vezényel: Szathmáry Endre.

Szerdán este Puccini: *Bohémélet* e operája kerül színre Pataki Kálmán kamaraénekes, a m. kir. Operaház tiszteletbeli tagja, Kőszegi Teréz, Csóka Béla, dr. Dalnoky Viktor és Szóts D. Péter operaénekesek vendégfelléptével. Felemelt helyárrak. — A színház igazgatósága kéri a n. é. közönséget, hogy a megrendelt jegyeket legkésőbb kedden délig a pénztárnál kiváltani sziveskedjenek, mert azon túl nem tartja fent, tekintettel arra, hogy már csak korlátolt számban van jegy az opera előadásra.

Csütörtök estétől *Szende Bessy*, a kolozsvári Nemzeti Színház primadonnája vendégfelléptével *Bob herceg* című nagyoperett kerül színre.

Ifju Putnik Bálint megékezt

Nagy szenációja van a színháznak. Olyan dolog ez, ami bizony ritkán adódik s éppen ezért tart számot nagyobb szerű érdeklődésre. S ha még hozzáteszük, hogy a főszereplő Putnik Bálint, a népszerű színiigazgató és felesége Jurik Julcsi, a közkedvelt szubrett primadonna, úgy érthetővé válik a „szenáció” kifejezés. Na de tartsunk sorrendet.

Vasárnap este a Nemes Rózsát játszották a Szigligeti színházban. A második felvonásban Nemes Rózsá karján egy gyermeket hoz be a színpadra. Szabó Ernő pedig megjegyezte: — Putnik igazgatóknak is most született egy szép fiúk.

Zúgó taps tört ki a nézőtérben a jelentésre s a közönség perceknek keresztül tüntetett a közbecsülésnek és szeretetnek örvendő színiigazgató mellett, ezáltal adva tanujelét annak, hogy osztozik Putnik Bálint apai, illetve Jurik Julcsi anyai örömeiben.

Már hetek óta várják a kis „trónörökös” érkezését, de az bizony sokáig váratott magára. Amikor megérkezett az örvendetes hír a színházhoz mindenkin a boldog meglepedés lett úrrá. Hát még amikor megtudták, hogy fiú.

Daniss Győző főrendező volt talán a legboldogabb s büszkén jelentette ki:

— Megmondtam előre, hogy az én igazgatómnak csakis fia lehet. Mi fiús-apak tartsunk össze.

Ütő Endrét mindenütt keresték kartársai, de a tehetséges diszlettervező eltűnt, mint a kámfor.

Óvatos duhaj, vigyáz, nehogy ug-rasszák.

Ütő ugyanis 10 pengőbe fogadott Gőndör Kláival, a kis szőke szubrettel, hogy leány lesz az újszülött.

— Na azért ez az öröm neki is megér egy tized — állapítják meglegfeljebb rosszmájúsága büntetésésképen ebben a hónapban kevesebb bélyeget fog vásárolni.

Putnik Bálintnak telefonon gratuláltunk. Elmondotta, hogy remek érzés apának lenni. Fiát Bálint, István Miklósnak keresztelik.

— Első neve az enyém — mondja büszkén, második nevét keresztapjától, dr. Soós Istrván polgármestertől nyeri, míg a harmadikat azért kapja, mivel Miklós napon született.

Bally Sándor.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30,
félre 15, egy óra 2.50 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem adunk vissza.

A SZEPLŐTELEN FOGANTATÁS ÜNNEPE RÓMÁBAN. Róma. (MTI.) Kedden a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén rendkívül nagyszabású egyházi szertartás színhelye lesz a római Szent Péter bazilika. A pápa ez alkalommal levonul a bazilikába, hogy résztvegyen az engesztelő és békéért könyörgő szentmisén. Teljes számmal jelennek meg a Rómában székelő bíborosok, valamint az Olaszországban székelő patriárhák, érsekek és püspökök. A szertartásra a Rómában állomásozó diplomáciai testületek képviselőit is meghívják.

József királyi hercegnek ezredet adományozott a Kormányzó Ur. Esztergomból jelentik: (MTI) József királyi herceg, tábornagy, vasárnap délelőtt Esztergomba érkezett és tulajdonába vette, Magyarországi Kormányzója által neki adományozott „József nádor, harcoksi ezred”-et.

FELHÍVÁS. A Nemzeti Munkaközpont nagyváradi elnöksége ezúton hívja fel az üzemek, műhelyek munkásait, hogy a burgonyakéit lezárta s több előjegyben a mai naptól kezdve nincs módjában eszközölni.

Hadnagykát avatott a honvédeprelő akadémia. Kassáról jelentik: (MTI) A M. Kir. Horthy Miklós honvédeprelő akadémia vasárnap délelőtt hadnagykát avatott. Az ünnepélyen a Kormányzó Urat vezér csikszentsimonyi Lákas Géza altábornagy képviselte.

EGYESÜLETI TUDÓSÍTÁS. Felhívom úgy a nagyváradi, mint az egész ország vendégipari munkaadóit és munkásait, hogy a nagyváradi Nemzeti Munkaközpont Vendégipari Szakosztályának titkárát, Köbessy Gézát, különféle szabálytalanságokért felfüggesztettem, azaz elbocsátottam s ugyanakkor úgy nagyváradi, mint az egész ország viszonylatában magyar munkáshoz nem illő cselekedeteiért a mai napon kizárást eszközöltem. „Becsülettel”: Szabó János, a Nemzeti Munkaközpont elnöke.

Megszervezik a Magyar Kötelességteljesítés Mozgalmát. A MOT jelentik: Az egyesületközi együttműködés nagyszabású szervezete vasárnapra hívta egybe a székesfővárosi egyesületek vezetőit abból a célból, hogy együttműködéssel létrehozza a Magyar Kötelességteljesítés Mozgalmát. A szónokok valamennyien bejelentették, hogy résztvenni kívánnak az országos munkában. Ezzel egyidejűleg az ország minden részében megindult a mozgalom.

KATASZTRÓFÁLIS FÖLDRENGÉS PUSZTÍTOTT TÖRÖKORSZÁGBAN. Istanbulból jelentik (MTI) A NTL. jelentik: Csak most vált ismeretessé, hogy Anatóliában, Csorum vidékén december 2-án katasztrófális földrengés pusztított, amely egész falvakat pusztított el. A hallos áldozatok számát eddig meg nem sikerült pontosan megállapítani, de azt hiszik, hogy az igen nagy. Mintegy 500 ház pusztult el teljesen. A Combuldakban lévő Psalmi szénbányában a földrengés következtében a bánya belsejében robbanás történt, amelynek sok hallos áldozata volt.

Finnország függetlenségi nyilatkozatának 25. évfordulóját ünnepli. Helsinkiből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Finnország különös ünnepélyességgel ülte meg a függetlenségi nyilatkozat 25. évfordulóját.

MACKENSEN VEZÉRTÁBORNAGY 93 ÉVES. Berliu. (MTI.) A NTL. jelenti: Szellemi és testi frissességében ülte meg 93-ik születésnapját Mackensen német vezértábornagy. A Führer születésnapja alkalmával üdvözölte a tábornagyot.

Kiss János igazgató tart kedden este előadást a Munkás Főiskolában. Holnap, kedden este 7 órai kezdettel Kiss János tanítónképzői igazgató tömeglélektanról tart előadást a NMK főiskolai tanfolyamán. A vezetőség ezúton is felhívja a hallgatóságot, hogy tekintettel az ünnepnapra, minél nagyobb számban jelenjenek meg az értékes előadáson.

Sikerrel megoperálták Laurisín Lajost. A MTI jelenti: Laurisín Lajos, az Operaház művésze szombaton délután váratlanul rosszul lett. Vakbélgyulladás állapotát meg orvososa és azonnal műtét alá vették. A műtét sikerült, sikerült, úgy hogy mielőbbi felépülésre remény van.

KORONA Filmszínházban
Karády Katalin legművészeibb filmje
SZIRIUSZ
Szilassy, Déry S. — Jegye övet 11-től. — Előadások 3, 5, 7-15 óra

Egy árpamagból 2700 szem. (MN) Egy rosszítani mezőgazda földjén egyetlen árpamagból 135 kalász fejlődött ki. Mivel minden egyes kalászban körülbelül húsz szem volt, az egy szem vetőmag 2700 szemből álló termést hozott. Szinte hihetetlen terméseredmény...

Ellitették Karády Katalint a zsidótörvény megszegése miatt. A MOT jelenti: Az értelmiségi kormánybiztosság feljelentése alapján újabb súlyos ítéletet hozott a zsidótörvény megszegése miatt a VIII. kerületi rendőrkapitányság. Karády (Kanczler) Katalin színművésznőt, férjezett Varga Rezsóné 4000 pengő pénzbüntetésre ítélte a kapitányeség illetékes bírāja.

ADOMÁNY A SZEGÉNY GYERMEKEKNEK KARÁCSONYRA

A szegény munkásgyermek részére a 110/3. munkásszázad parancsnoksága november hó 28-án . . . . . 50.— P
december 5-én . . . . . 25.— „
Összesen: 75.— P
juttatott, mint adományt felségélyezésre
A Nemzeti Munkaközpont ezúton mond köszönetet a Század Parancsnokságának a nemes jótéteményért.

Ünnepélyes külsőségek között tartották meg a Nemzeti Együttműködés díszközyűlését

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel a városháza nagytermében tartotta díszközyűlését a Nagyváradi Társadalmi Egyesületek Nemzeti Együttműködése. Az ünnepi alkalomból zsufolóság megöltötték a természet a társadalmi egyesületek képviselőit.

A Híszkegy elmondása után dr. Hlatky Endre főispán emelkedett szószékre és méltatta a Kormányzó Ur névnapjának jelentőségét.

— Nagyvárad városára ama szeptember 6-iki napja óta, amelyen történelmi igazsága győzött és amelyen újból a magyar állam ősi területébe visszakerülhetett, immáron harmadik évről rá a Miklós nap. Ezen a harmadik Miklós napon, még mindig ugyanaz a mély-séges hála hoz és köt össze itten minket és miáltalunk városunk társadalmának egyesületeit, szervezeteit, testületeit, rajtuk át pedig városunk egész magyarságát.

A főispán ezután a Szent István napon gyászborult nemzet fájdalomt esettel.

Végül az Ur oltalmát kérte a Kormányzó urra és családjára a megpróbáltatások e nehéz esztendejében.

— Éljen nemzetünk. Magyarországi kormányzója.

Dr. Hlatky Endre szavait a jelenlévők állva hallgatták végig és befejezések percekig tartó tapsal fejezték ki az együttérzést.

Ezután Tripsó Sándor ismertette a Nemzeti Együttműködés célkitűzéseit.

— Az együttműködés a magyar kötelességteljesítés mozgalma — mondotta — és célja az, hogy minden magyar ember a nehéz időkhoz mérten fokozottan teljesítse a reá háruló feladat ellátását. Nagyvárad lakossága eddigi magatartásához híven türelemmel és átérzéssel fogja szilárd együttérzéssel nevelni a fokozott kötelességteljesítést. Nem lehet csüggedés és fáradtság a nemzeti szolgálat teljesítésében. Minden magyarnak megértéssel és szeretettel kell lenni egymás iránt.

Nagy tettezéssel fogadta a közönség az érdekes beszámolót, amelynek befejezése után dr. Hlatky Endre indítványára a díszközyűlés hódoló táviratot intézett Horthy Miklós kormányzó úr Őfőméltóságához, kifejezve a város jókívánságait névnapja alkalmából. Táviratot küldött a díszközyűlés dr. Antal István ügyvezető elnöki munkatársának is. A díszközyűlés a Himnusz eléneklésével ért véget.

Rádiók, kerekpár részlete is Pálffy J. KUHNE le-rakat
Mussolini-t r. 16.
Telefon 15-24

Sikerrel megoperálták Laurisín Lajost. A MTI jelenti: Laurisín Lajos, az Operaház művésze szombaton délután váratlanul rosszul lett. Vakbélgyulladás állapotát meg orvososa és azonnal műtét alá vették. A műtét sikerült, sikerült, úgy hogy mielőbbi felépülésre remény van.

ADOMÁNY A HONVÉDEKNEK
A Kormányzó Ur névnapja alkalmával a Nemzeti Munkaközpont elnökségének a honvédek részére a következő adományok érkeztek:
A Hungaria szőrmegvár munkácai . . . . . 197.40 P
A Pátia irógyár munkácai . . . . . 8.— „
Összesen: 205.40 P

Hetvenezer cserkész ünnepelte szombaton este a Kormányzó névnapját

Nagyváradon is szép ünnepség volt az Országzászló előtt

Nagyvárad. Saját tud. Szombaton délután 5 órai kezdettel felemelő és megkapó keretek között ünnepelték meg a nagyváradi cserkészek a Szent László-téren levő Országzászló előtt Horthy Miklós Kormányzó Ur Őfőméltósága nevenapját. Az ünnepélyen megjelentek dr Gyapay László helyettes polgármester, dr Erdélyi Géza postafőigazgató, Kiss Ernő postatanácsos, Oswald Arisztid premontrai igazgató, Arany Paszkál premontrai kanonok, Rehák Tamás tüzoltóparancsnok, továbbá Puskás Albert, Erdélyi Ferenc, Lini István, Mottl R. Pál, Sarkady Pál és Sulánky Ferenc cserkész-tisztek.

Az Országzászló előtt helyezkedtek katonás rendben a Szent László főgimnázium 610, gróf Széchenyi István, a polgári iskola 576 Toldi Miklós, a református egyház 319 Károli Gáspár, a katolikus egyház 405 Szent Imre, a Bihar Egyet Nagy Sándor, a gépipari iskola 621 Jedlik Ányos, a Baross kereskedelmi iskola 607 Szarvasy Imre és a levante ifjak vezetőit képvisző 167-es cserkészcsapata.

Pontosan 3 órakor kúrtzó adott jelt dr Barcsay Károly cserkészparancsnok érkezéséről, akit dr Popovits Andor cserkész-tiszt kísért. Miután a cserkészparancsnok megérkezett a jelentést elvonta a cserkészek sorfalát elől. Dr Barcsay Károly kúrtzó az Országzászló elé, ment, s az egybe-

gyült cserkészekhez, valamint a nagyszámú közönséghez nagyhatású beszédet intézett a Himnusz eléneklése után.

— Hetvenezer cserkész hátaltel szívvvel tekint ma Budavára felé — mondotta dr Barcsay Károly — s egyben minden magyarral együtt küldjük jókívánságainkat Vezérünknek, — Horthy Apánknek. Az ország cserkészei hűségükről, együttérzésükről és el nem muló szeretetükről tesznek bizonyosságot a Kormányzó úr mellett, aki az édesapa legnagyobb áldozatát hozta meg. Most a háboru minden nehézsége és szenvedése közben még jobban érezzük kötelességünket az Isten, a Haza és valamennyi magyar testvérünk iránt. Eljen sokáig Vezérünk, Horthy Miklós Kormányzó úr.

Dr Barcsay Károly beszédének elhangzása után rövidesen megkezdődött hangszórón keresztül a budapesti Hősök-terén lezajló cserkészünnepség közvetítése. Majd mikor a főcserkész kiadta a parancsot, az Országzászló előtti máglyarakást meggyújtotta Kalla Gyula cserkész, harminchat cserkész pedig lampionnal a kezében alakította ki a Kormányzó Ur Őfőméltósága nevének kezdőbetűjét és míg a budapesti ünnepély leadása tartott, az itt álltak vityázásban az Országzászló előtt. A díszközyűlés a Himnusz eléneklésével fejeződött be.

Az Actio Catolica 78. sz. filmkritikája

„A NAP HŐSE”. Könnyű levegőjű, te alapjában finom szatirájú, erkölcsileg közömbös francia vigjáték.
 „EGY ASSZONY VISSZANÉZ”. Ez a magyar film a technika minden eszközével próbálja ellenőrizni a darabban előforduló házasságtörést, válást, leánycsábítást és öngyilkosságot.
 „VERBOSSZU”. Szenvedélyektől túltöltött, történelmi távlatokban lévő, erkölcsi téren többször kisikló olasz film.

Családi öröm dr Dobay Kálmánéknál

Mint értesülünk dr Dobay Kálmán ügyvédet kellemes családi öröm érte. Felesége a napokban egészséges fiúgyermeknek adott életet, aki egyébként elsőszülött a kis családban. A népszerű ügyvédet barátai és ismerősei jókívánságokkal halmozták el.

Továbbra is el kell fogadni az ötpengős ezüst-érméket

Illetékes helyről felhívják a közönség figyelmét arra, hogy csak az egy és két pengős ezüstérméket vonják ki a forgalomból. Ellenben az ötpengős ezüstérmék továbbra is változatlanul forgalomban vannak és azokat mindenki köteles fizetésül elfogadni.

A Nemzeti Munkaközpont Miklós-napi műsoros délutánja

A Nemzeti Munkaközpont jolsikerült műsoros délutánal ünnepelte meg a Kormányzó Úr névnapját.

A szépségű közönség előtt Jeskó Sándor NEMK Szabadidő Szervezetének elnöke mondott megnyitó beszédet.

A műsor számait az Építő Munkások Dalköre Soós András karnagy vezetésével, továbbá Seregély Emília, Kozmi L. Botos Ilona, Osváth Gizzi, Balogh Oszkár, Ungvári Erika, Csöke Sándor, Gyulai Zoltán és Schlöder Zoltán ének, szavalat, tánc és egyfelvonásos jelenetekkel töltötték ki igen ügyesen.

A kedves kis ünnepség a Himnusz hangjával ért véget.

Fiatalkas, juhász vagy doberman kutyákat kér a hadigondozó

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Köztudomás szerint bizonyos fajta értelmes kutyákat csodálatos módon lehet idomítani világtalan emberek vezetésére. A magyar közönség is már sok ilyen vakembert vezető kutyát látott. A hadigondozó hivatal a nagyközönséghez fordul és kéri mindazokat, akiknek másfél évesnél fiatalabb farkas, juhász vagy doberman kutyájuk van (nőneműek alkalmasabbak a vakok vezetésére), ajánlják fel önként a honvédségnek. Nagy áldozat hűségű kutváról lemondani, de a vak katonák gondozása minden áldozatot megérdemel. A felajánlásokat herceg Hohenloe Ferencné, Budapest, II., Ilona-utca 9. szám alá kell megtenni.

SPORT

Oszi bajnok lett a NAC utolsó vereségével is Vasas—NAC 1:0 (0:0)

Játékvezető Kóhalmi. 7000 néző. Latorca-utcai pálya A balszerencsével küzdő nagyváradi együttes két értékes pontot veszített. NAC támadásokkal indul a küzdelem. Az első husz percben a Vasas alig jutott túl a félvonalon. Az ötödik percben Kovács II lö alig fölé. A 15. percben Ince II, az új csatár téveszti el a kaput. A 25. percben Sárvári kiugrott, lövése Angyalról Kovács II elé pattan, aki hálóba lövi. A játékvezető először gólt ítélt, majd véleményét megváltoztatja és megsemmisíti. Továbbra is a NAC támad és Bodola lövését csak szögletre tudja védeni Angyal. A 40. percben Kovács II a labdát megint a hálóba lövi, de a játékvezető nem itéli meg. Nagy I, majd Némethi lövését védi Vécsey. Most a Vasas támad, de a nagyváradi védelem Szerepével az élen mindent rombol. Vécsey véd ezután veszélyes lövést bravúrosan. A 25. percben Bodola lefut, átadását Tóth III mellé lövi. A 33. percben Kovács II újabb gólt lö, de a játékvezető ismét lesállítás címén nem adja meg. A 37. percben Devcséri megszerezzi a Vasas egyetlen gól-

ját. A NAC erős irammal, lelkesen rohamozik, de a mérkőzés sorsát nem tudja megváltoztatni.

Ferencváros—Ujpest 5:4 (3:2).
 SalBTC—Haladás 4:2 (0:1).
 Szeged—DiMÁVAG 5:2 (2:1).
 Kispeszt—Csepel 2:0 (2:0).
 Gamma—Szolnok 1:1 (1:0).
 KAC—Törekvés 2:2 (2:1).

Fenti eredmények alapján következőképpen alakul az őszi forduló vég-ső sorrendje:

1. NAC	15	9	2	4	45:20	20
2. Szolnok	15	8	4	3	44:23	20
3. Csepel	15	9	2	4	52:34	20
4. Ferencváros	15	8	3	4	46:30	19
5. Vasas	15	8	3	4	33:25	19
6. SalBTC	15	6	6	5	40:32	18
7. DiMÁVAG	15	6	3	6	34:38	17
8. Gamma	15	5	5	5	36:28	16
9. Újvidék	15	5	6	4	30:32	16
10. Ujpest	15	6	2	7	40:43	14
11. Kispeszt	15	4	4	7	29:33	12
12. Törekvés	15	4	3	8	24:39	12
13. Haladás	15	4	3	8	28:48	11
14. Szeged	15	4	2	9	27:58	10
15. Elektromos	15	4	1	10	27:31	9
16. KAC	15	3	3	9	26:37	9

Férfi ruhákat, használtakat **MOLNÁR** használatra üzletében Bemer-tér 1. (udvarban.) hívásra házhoz jövök.

600 ezer pengő gyorssegélyt osztottak ki a megjelent sportegyesületek között a kolozsvári OSK gyűlésen

Nagyváradnak csak morzsa jutott az osztzkodásné

Az Országos Sport Központ küldöttsége, élén vitéz dr Tárcazy-Felici-des Román miniszteri osztályfőnök úrral, f. hó 9-re nagyfontosságú értekezletre hívta össze a IX. hadtest területén székelő társadalmi sportegyesületek képviselőit. Az értekezlet minden egyesület panaszait, kérelmeit külön-külön tárgyalva, azonnal orvosló határozatokat hozott.

A maga nemében szinte páratlan arányú segítségét jelentő határozatokat a disztribúciót követő gyűlésen hirdette ki vitéz dr Tárcazy-Felici-des Román miniszteri osztályfőnök. — Méltatta ez alkalommal Kormányzó Úrunk névnapját, s az első magyar férfi, első magyar sportférfiu nevének ünnepelésével kezdte meg határozatai alapján a segélyek kihirdetését.

Ezalkalommal 603 000 pengő gyorssegély került kiosztásra az alábbi részletezésben:

Kolozsvári középiskolák 60.000 P.

Kolozsvári Egyetemi A. C. 129.000 P.
 Kolozsvári sportegyesületek 197.000 P.
 A vidéki többi sportegylet együttevő 217.000 P.
 Ezek között a Nagyváradi S. E. 11.000 P., a Törekvés S. E. 3000 P. és a MÁV T. E. 3000 P. segélyben részesült. Az így Nagyváradnak kiutalt 17.000 P., szemben a Kolozsvárnak juttatandó 386.000 P. vel híven fejezi ki a két város sportvezetésében rejlő különbséget. Mert ez az óriási különbség nem a sporteredmények különbözőségeitől, nem az OSK küldöttség részlehajlásából, s nem csupán a kolozsvári sportvezetők jobb összeköttetéseiből ered. De akkor, amikor városunkból, a hivatalos és a kiküldetési költségek megtérítését kilátásba helyezi, meghívás dacára, egyedül csak az NSE kiküldöttje vett részt az értekezleten, ne csodálkozzunk a különbségen. S érezzék az arra illetékesek, hogy nem törődöm-ségükkel egyesületüket fosztották meg a jótékony segítségtől.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **Ács Tibor**, Széchenyi tér 6. órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása

Második helyen végeztünk a három nemzet ökölvívó találkozásán

Berlin. (MTI) A három nemzet ökölvívó találkozásának második napján a német versenyzők minden ellenfelüket legyőzték. A verseny állása a második napi küzdelmeket is figyelembe véve: 1. Németország 17 pont,

2. Magyarország 11 pont, 3. Olaszország 4 pont.

A magyar Bogács győz az olasz P. cineli ellen. A magyar Torma II. döntetlenül végez az olasz Olé ellen, míg az olasz Chiesa kiütötte a magyar Homolyát.

Karádi Katalint pénzbüntetésre ítélték a zsidótörvény megszegése miatt.

MOT jelenti: Az értelmiségi kormánybiztosság feljelentése alapján újabb súlyos ítéletet hozott a zsidótörvény megszegése miatt a VIII. kerületi rendőrkapitányság. Karádi (Kanczler) Katalin színművésznő, férjezett Varga Rezsőné 4000 pengő pénzbüntetésre ítélt a kapitányság illetékes bír.

Himlő- és tifuszjárvány Törökországban.

Lisszabon. (MTI) A Stefani jelenti: A himlő- és tifuszjárvány Törökországra is áterjedt.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt, drágaköveket veszek. Haslinger ékezerész, Rákóczi-ut. 3. szám. 363

Alma mindenféle fajalma, körte olcsón beszerzhető Szacsavay-utca 17. pincében. 485

Ócska épület ajtóik és ablakok eladók Akadémia-u. 8. 482

Aranyat, ezüstöt briliánsot vásárol Tarján Irás-ékezerész, Rákóczi-ut. 8. 185

Eladó regénytár. Dr Baditz. Miskolc 156

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékezerész, Rákóczi-ut. 3. 356

Eladó férfi és női télikabát kis termetre, vivo sisak és mellény. Lukács György-u. 32. 449

Perzsakabát rövid, seakkepp eladó. Gróf Vécsey Károly-u. 6. ajtó 4, délután 2-ig. 513

43-as férfi Juft duplatalpu bakancs és egy 38-as női korcsolyapipó eladó. Cim a kiadóban. 517

Valódi perzsabunda nagyméretű eladó. Hitler-utca 11. ajtó 7. 514

Ingatlan

Eladó kétszobás, konyhas magánház. Ósíttelep. Bajnok-u. 13. 373

Állást nyec

Megbízható takarítónő bizonyítványal délelőtti órákra felvétetik. Szaniszló-u. 6. 513

Állást keres

Házmesteri állást keres fiatal házaspár. Címét a kiadóba kérnek. 497

Jól tőző fiatal nő mindenesek ajánlkozik azonnalra. „Szorgalmas” jellegű Szent István-tér 5. 516

Különlele

Paragázzal poloskat, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja. Csutorás Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664

Már nem hordott, de használható női télikabátok karácsonyi áldással kér-rejtett ezegény” jellegű, házmesterhez. Hitler-u. 51. 515

ZIPPZAR szakszerű javítása Jaka műszerésznel, Kossuth-utca 5.

KIADÓFULAJDONÓS. Szent László-nyomda R. 7

76- és felelőszerkesztő reletős kiadó. Dr. Paál Árpád Dr Scheffler Ferenc Szent László-nyomda Rt igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.